

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**FONAMENTS TEÒRICS DELS
CUIDATGES D'INFERMERIA**

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	FONAMENTS TEÒRICS DELS CUIDATGES D'INFERMERIA
Codi	100416
Semestre d'impartició	1r Q Avaluació Continuada
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Horari de tutoria/lloc	<p>Lorena-Lourdes Tejero Vidal: despatx 2.04 973702460 Horari de Consulta: a convenir</p> <p>Glòria Tort 93 803 5300 ext 363 Horari de Consulta: a convenir</p> <p>Rafael Gómez 93 805 5300 ext 363 Horari de Consulta: a convenir</p>
Departament/s	Infermeria
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català 50% castellà 50%
Grau/Màster	Grau en Infermeria
Horari de tutoria/lloc	<p>Lorena-Lourdes Tejero Vidal: despatx 2.04 973702460 Horari de Consulta: a convenir</p> <p>Glòria Tort 93 803 5300 ext 363 Horari de Consulta: a convenir</p> <p>Rafael Gómez 93 805 5300 ext 363 Horari de Consulta: a convenir</p>
Adreça electrònica professor/a (s/es)	<p>lorena.tejero@infermeria.udl.cat gloriatort@infermeria.udl.cat rgomez@infermeria.udl.cat</p>

Lorena-Lourdes Tejero Vidal
 Glòria Tort Nasarre
 Rafael Gómez Rojas

Informació complementària de l'assignatura

Aquesta assignatura serveix de base a totes les matèries de denominació Infermeria de Pla d'Estudis. Val per a comprendre l'origen i l'evolució de la professió infermera; el seu marc conceptual; els principals models i teories de cuidatges i una introducció a la metodologia bàsica per a portar-los a terme.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1.1. Coneixer, comprendre, identificar, explicar i relacionar el context social, polític, econòmic, cultural i sanitari en el que estan immersos els cuidatges de salut i malaltia, les persones a càrrec dels mateixos en les diferents èpoques històriques i la seva influència en el moment actual.

2. 1. Discutir els conceptes centrals de la disciplina infermera (Persona i entorn, salut, practica infermera) i les teories que els sustenten.

2.1.1 *Persona i entorn* (comprèn: individu, famílies, grups i comunitat)

Conèixer i comprendre les diverses concepcions de la persona per tal de tenir una visió integral alhora de valorar-lo i actuar.

2.1.2. *Salut*. Conèixer i analitzar les diferents aportacions sobre la salut humana per tal que ajudi a valorar el procés salut – malaltia.

2.1.3. *Pràctica infermera*. Discutir les diferents funcions i àmbits d'actuació de la infermera professional en l'actualitat i les seves relacions de col·laboració i interdisciplinarietat.

3. Comprendre l'evolució ontològica i epistemològica, dels conceptes centrals que configuren la disciplina infermera, així com els models teòrics més rellevants.

3.1. Analitzar els conceptes centrals dels models de cures de les Escoles de Pensament Infermer des de Nightingale a Parse..

3.2 Desenvolupar el model de cures de l'Escola de Necessitas de la Dra Virginia Henderson: Els postulats, els Valors i els Elements Fonamentals

4. Crear un model de pensament lògic i rigorós, anomenat "procés de cures" per tal de millorar l'estat de la persona assegurant-li uns cuidatges de qualitat.

4.1. Conèixer, Identificar i diferenciar les etapes que configuren el procés de cures.

4.2. Exercir l'observació i la comunicació per tal de conèixer les necessitats de la persona i establir un pla de cures.

Competències

Competències generals

Realitzar cuidatges d'infermeria basant-se amb l'atenció integral de salut, el que suposa la cooperació multiprofesional, la integració dels processos i la continuïtat assistencial.

Domini de les TICs.

Competències específiques

Ésser capaç, en l'àmbit de la infermeria, de prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que atenen, d'acord amb el estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.

Planificar i prestar cuidatges d'infermeria dirigits a les persones, família o grups, orientats als resultats en salut avaluant el seu impacte, a través de guies de pràctica clínica i assistencial, que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida a la persona.

Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria des d'una perspectiva històrica, per comprendre l'evolució dels cuidatges.

Basar les intervencions de la infermeria en l'evidència científica i amb els mitjans disponibles per desenvolupar uns plans de cures individualitzats.

Dissenyar sistemes de cuidatges dirigits a les persones, família o grups, avaluant el seu impacte i establint les modificacions oportunes.

Resultats d'aprenentatge.-

Identificar el context social, polític, econòmic, cultural i sanitari en el que estan immersos els cuidatges de salut i malaltia, les persones a càrrec dels mateixos

Comprendre les diverses concepcions de la persona per tal de tenir una visió integral alhora de valorar-lo i actuar.

Determinar les diferents aportacions sobre la salut humana per tal que ajudi a valorar el procés salut – malaltia.

Identificar i diferenciar les etapes que configuren el procés de cures.

Distingir l'evolució ontològica i epistemològica, dels conceptes centrals que configuren la disciplina infermera, així com els models teòrics més rellevants.

Desenvolupar el model de cures de l'Escola de Necessitats de la Dra. Virginia Henderson: Els postulats, els Valors i els Elements Fonamentals

Exercir l'observació i la comunicació per tal de conèixer les necessitats de la persona i establir un pla de cures.

Discutir les diferents funcions i àmbits d'actuació de la infermera professional en l'actualitat i les seves relacions de col·laboració i interdisciplinarietat.

Analitzar els conceptes centrals dels models de cures de les Escoles de Pensament Infermer des de Nightingale a Parse.

Discutir els conceptes centrals de la disciplina infermera (Persona i entorn, salut, practica infermera) i les teories que els sustenten.

Continguts fonamentals de l'assignatura

Bloc temàtic I. Bases teòriques dels cuidatges i la professió infermera

Temàtica 1. El cuidatge com a practica guaridora al llarg de la Història .

Concepte, finalitat i fonts per a l'estudi de la Història de la Infermeria. Anàlisi del terme cuidar. Origen de les pràctiques cuidadores. La concepció de la salut i la malaltia dins de les formacions socials. Els coneixements sanitaris.. L'origen de la infermeria com a funció. Les institucions, els moviments i les personalitats que han contribuït en la infermeria com a professió i disciplina. Les característiques de les persones a càrrec de les cures; llurs valors, actituds, funcions i àmbits d'intervenció en les següents èpoques històriques: la prehistòria; les

cultures antigues; les cultures clàssiques i el cristianisme, l'edat mitjana, l'edat moderna, l'edat contemporània i la consolidació de la infermeria.

Temàtica 2. Conceptes centrals de la disciplina infermera

2-1 Persona i entorn (comprèn: individu, famílies, grups i comunitat)

Origen i evolució de la concepció filosòfica- humanística i holística de la persona. Etapes evolutives del cicle vital humà. Teories sobre el desenvolupament humà i familiar.

2-2 Salut.

Evolució del concepte de salut i de l'atenció d'infermeria. Definicions de salut. Models de salut. Factors determinants de la salut humana. Nivells d'atenció. Equip de salut

2-3 La pràctica d'infermera

Rols/funcions de la infermeria professional. Camps d'actuació. Competències de la professió. Relacions de col·laboració familiar, intradisciplinària i interdisciplinària.

Temàtica 3 . Evolució del pensament infermer i de l'activitat de tenir cura

3.1. Conceptes centrals (cuidatge; home; salut; i infermeria) dels Models Infermers de: l'Escola de Necessitats; l'Escola de la Interacció; l'Escola dels Efectes Desitjats, l'Escola de Promoció de la Salut; l'Escola de l'Ésser Humà Unitari i de l'Escola del Caring.

3.2. Model de cures de l'Escola de Necessitats de la Dra Virginia Henderson: Els postulats, els Valors i els Elements Fonamentals del Model de Cures d'Henderson. *Independència* en la satisfacció de les 14 Necessitats Fonamentals de l'individu: respirar; menjar i beure; eliminar; moure's; dormir i descansar; vestir i desvestir; mantenir la temperatura corporal; mantenir la higiene del cos i integritat pell; evitar els perills (físics i psicològics); comunicar-se; viure d'acord a creences.; sentir-se útil; Recrear-se; i aprendre. Definició de cada necessitat. Manifestacions de la independència (MI). Terminologia. Factors que influencien la satisfacció. Observació de les MI. Intervencions d'infermeria per a mantenir la independència. Cures bàsiques als Problemes de *Dependència* en les 14 Necessitats Fonamentals. Problemes de salut. Manifestacions de la de dependència (MD). Fonts de dificultat que en són la causa. Terminologia. Interaccions entre necessitats. Metodologia científica en el procés de cures. Observació -Valoració. Judici clínic. Objectius i Intervencions (vigilància i cures específiques).

Bloc Temàtic II. Bases metodològiques dels cuidatges infermers.

Temàtica 4. El procés de cures com a eina per a una atenció d'infermeria de qualitat

4.1. Etapa de la recollida de les dades.

Diferents aspectes de la recollida de dades. L'entrevista. L'observació. La comunicació. La recollida de dades i la relació d'ajuda.

4.2. Etapa de l'anàlisi i la interpretació de les dades.

Primer nivell: funcionament, complexitat i avantatges.

Segon nivell: diagnòstic en infermeria. Llenguatge estandaritzat NANDA. Història. Definició. Avantatges. Composició i formulació del diagnòstic infermer. Tipus de diagnòstics. Establiment de prioritats.

4.3. Etapa de planificació de les cures

Pla de cures. Objectius: característiques. Llenguatge estandaritzat NOC. Intervencions: tipus i característiques. Llenguatge estandaritzat NIC. Tipus de plans de cures (individualitzats i estandaritzats).

4.4 . Etapa d'execució

Preparació. Execució de les cures. Delegació de les tasques. L'execució de les cures i les funcions d'infermeria. Documentació de les cures. Els informes verbals.

4.5. Etapa d'avaluació.

Finalitat de l'avaluació. El procés d'avaluació. Avaluació dels objectius. Avaluació del procés i de les cures.

Eixos metodològics de l'assignatura

Les **classes teòriques** s'impartiran a l'aula de primer curs de Grau d'Infermeria i consistiran en classes magistrals amb suport de mitjans audiovisuals a la totalitat del grup.

Els **seminaris** es realitzaran en grups reduïts (3 grups en total) amb la participació activa de l'alumnat. Les activitats de seminari es treballaran principalment a través de casos clínics, cerca bibliogràfica i presentacions orals.

El desenvolupament de les activitats de seminari requerirà de treball autònom i grupal previ de l'alumne i presència obligatòria a les sessions planificades.

L'apartat de història d'infermeria es desenvoluparà a partir d'un treball grupal i tutories presencials que hauran d'exposar-lo al finalitzar els seminaris.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

ECTS	Activitats presencials (40%)		Activitats no presencials: treball autònom (60%)	Total hores dedicació alumne
	Classe teòrica (50%)	Seminaris, debats, tallers i conferències d'experts (50%)		
6	30 h	30 h	90 h	150 h

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ CONTÍNUA

Part teòrica: correspon al 40 % de la nota final.

Tot el contingut teòric exposat a les sessions magistrals serà avaluat mitjançant dos exàmens. Aquests constaran de preguntes curtes, preguntes test de resposta múltiple i d'un cas clínic.

Les dues proves d'avaluació (intermitja i final) han de superar-se amb una nota de 5 punts cadascuna d'elles per fer mitja amb la nota dels seminaris. Cadascuna d'elles té un valor de 12.5% de la nota final de l'assignatura. L'estudiant podrà realitzar les proves escrites tant amb català com amb castellà.

Si no es supera l'avaluació intermitja, es podrà recuperar el contingut teòric a la prova d'avaluació final, que recollirà la totalitat del contingut de l'assignatura.

Seminaris: correspon al 60% de la nota final.

S'avaluarà individualment cada seminari seguint les rúbriques establertes per cadascuna de les activitats, on es tindrà en compte: les evidències d'aprenentatge, les habilitats adquirides i les actituds.

El desenvolupament dels seminaris es fonamentarà amb: el treball en grup, la cerca i exposició sobre un model de cures aplicat a un cas i la profundització del model de Necessitats elaborat per Virginia Henderson, exercicis de rol

playing i estudis de casos.

La participació activa a les classes magistrals i als seminaris: correspon al 10% de la nota final.

NOTA IMPORTANT: Per a dur a terme la mitjana de cada una de les parts (part teòrica, seminaris i participació activa) serà requisit indispensable tenir cada una d'elles aprovades amb nota mínima de 5 punts. En el cas de que no es superi alguna de les parts, l'assignatura quedarà suspesa.

AVALUACIÓ ÚNICA

L'estudiant te dret a renunciar a l'avaluació continua a l'inici de curs, mitjançant les corresponents justificacions a la Comissió d'Estudis del centre, amb els terminis establerts.

Aquesta Avaluació Alternativa es compondrà d'una avaluació única i final consistent en una prova escrita amb preguntes obertes i tancades; i estudi de cas sobre temàtiques 1,2,3 i 4; el valor de la qual suposarà fins un 85 % de la nota final.

L'assistència als seminaris en nombre de quatre sobre el Procés d'Atenció d'Infermeria, és requisit indispensable.

La participació activa als mateixos suposarà fins un 15 % de la nota final.

Bibliografia i recursos d'informació

ALFARO LEFEVRE, R. Pensamiento crítico y juicio clínico en enfermería. Un enfoque práctico para un pensamiento centrado en los resultados. Elsevier Masson. 4ª ed. Barcelona, 2008.

ALFARO LEFEVRE, R. Aplicación del proceso enfermero. Fomentar el cuidado de colaboración. Masson, 5ª ed. Barcelona, 2005.

BENAVENTE, MªA; FERRER, E; FRANCISCO C. *Fundamentos de enfermería*. Ediciones DAE. Madrid, 2000.

BERMAN, A; SNYDER J; et al. Fundamentos de Enfermería. Conceptos, proceso y prácticas. Vol I y II. Pearson Prentice Hall. Madrid, 2008.

BORDALBA, F. *Antropología del cuidar*. Institut Borja de Bioètica. Fundació Mafre.1998.

CARPENITO, L J. Manual de Diagnósticos Enfermeros. Lippincott Williams & Wilkins. 14ª ed. Barcelona, 2011.

COLLIÈRE, MF. *Promover la vida*. McGraw-Hill/Interamericana. Madrid 1993.

COLLIÈRE, MF. *Soigner... le premier art de la vie*. InterÉditions. Paris, 1996.

DOMINGUEZ-ALCON, C. *La enfermería a Catalunya*. Ediciones Rol, Barcelona,1981.

DOMINGUEZ-ALCON, C. *Los cuidados y la profesión de enfermera en España*. Píramide. Barcelona, 1996.

DONAHUE, P. *Historia de la enfermería*, Doyma DL. Barcelona, 1988.

HENDERSON V. *Principios básicos de los cuidados de enfermería*. C.I.E. Ginebra. 1971.

HERNÁNDEZ, F., *Historia de la Enfermería en España: desde la antigüedad hasta nuestros días*. Síntesis, Madrid, 1996.

JOHNSON M; et al. *Interrelaciones NANDA, NOC y NIC: diagnósticos enfermeros, resultados e intervencions*. 2ª ed. Madrid, Elsevier Mosby; 2006.

KÉROUAC, S; *et al. El pensamiento enfermero*, Masson S.A., Barcelona, 1996.

LUNNEY, M. Razonamiento crítico para alcanzar resultados de salud positivos. Estudio de casos y análisis de enfermería. Nanda Internacional. Elsevier Masson, Barcelona, 2010.

MARRINER-TOMEY, A; *et al. Modelos y teorías en Enfermería*. 7ª ed. Elsevier, Barcelona, 2011.

BULECHEK GM ; MCCLOSKEY JC. *Clasificación de intervenciones en enfermería (NIC)*. 6ªed. Madrid: Elsevier Science;2013.

MOORHEAD S;JOHNSON M; MASS M; *et al. Clasificación de resultados de enfermería (NOC)*. 5ªed .Barcelona: Elsevier; 2013.

NANDA . *Diagnosticos enfermeros: Definiciones y Clasificación 2012-2014*. Barcelona, Elsevier; 2012.

PHANEUF, M., *La planificación de los cuidados enfermeros*, Interamericana, McGraw-Hill, Madrid, 1999.

RIOPELLE, L., *et al. Cuidados de enfermería, un modelo centrado en las necesidades de la persona*, Interamericana, 1996.

SILES, J., *Història de la infermeria*, Aguaclara, 1999.

SILES, J. Pasado, presente y futuro de la enfermería en España: perspectiva històrica y epistemològica. Consejo de Enfermería de la Comunidad Valenciana, 1996.

La bibliografía específica serà recomanada per cada activitat a l'apartat recursos.